

خاتمیت و استمرار فیض

استاد دکتر عباس مهاجرانی

خاتمیت و استمرار فیض

عباس مهاجرانی

انتشارات دلیل ما

چاپ اول: بهار ۱۳۸۵

تیراژ: ۳۰۰۰ نسخه

چاپ: نگارش

قیمت: ۱۰۰۰ تومان

شابک: ۹۶۴-۳۹۷-۱۹۰-۲ ISBN

آدرس: قم، خیابان معلم، معلم ۲۹، پلاک ۴۴۸

تلفن و شماره: ۷۷۴۴۹۸۸-۷۷۳۴۱۳

صندوق پستی ۱۱۵۳-۳۷۱۳۵

WWW.Dalilema.ir

info@Dalilema.ir

مراکز پخش:

- ۱) قم، انتهای خیابان صفائیه، روی کسوف شماره ۲۸، ساختمان پزشکان، طبقه دوم، فروشگاه دلیل ما، تلفن ۷۷۳۷۰۰۱ - ۷۷۳۷۰۰۱
- ۲) تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخررازی، فروشگاه دلیل ما، پلاک ۳۲، تلفن ۶۶۴۶۴۱۴۱
- ۳) مشهد، چهارراه شهداء، ضلع شمالی باغ نادری، کوچه شهید خوراکیان، مجتمع تجاری گنجینه کتاب، طبقه اول، فروشگاه دلیل ما، تلفن ۵-۲۲۳۷۱۱۳

مهاجرانی، عباس

خاتمیت و استمرار فیض / عباس مهاجرانی. - قم: دلیل ما، ۱۳۸۵.

۱۵۲ ص.

ISBN 964 - 397 - 190 - 2

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

۱. محمد ﷺ، پیامبر اسلام، ۵۳ قبل از هجرت - ۱۱ ق. - خاتمیت. الف. عنوان.

۲۹۷ / ۴۳

خ ۸۶ م ۲ / ۲۲۱ BP

کتابخانه ملی ایران

۲۴ - ۸۵ م

فهرست

انگیزه نگارش کتاب ۹

فصل اول

تحقیق درباره واژه خاتم / ۱۱

سلطه گری با نام حقیقت ۱۳

شرح آیه جهلم از سورة احزاب ۱۸

تحقیق در معنای کلمه خاتم از دیدگاه لغت شناسی ۲۰

سخنی از رسائل اخوان الصفا ۲۲

تحقیق در واژه خاتم از کتاب تهذیب اللغة ۲۵

تحقیق در واژه خاتم از کتاب مجمل اللغة ۲۶

تحقیق در واژه خاتم از کتاب المفردات فی غریب القرآن ۲۷

تحقیق در واژه خاتم از کتاب لسان العرب ۲۸

تحقیق در واژه خاتم از کتاب محیط المحيط ۳۰

تحقیق در واژه خاتم از کتاب المعجم الوسیط ۳۱

نتیجه بحث ۳۱

فصل دوم

تفاوت رسول و نبی / ۳۷

۳۹	 معنای نبی
۴۰	 سخن خواجه نصیرالدین طوسی (قدّس سرّه) درباره نبی
۴۱	 مقام نبوت
۴۲	 معنای رسول
۴۴	 تفاوت میان رسول و نبی

فصل سوم

خاتمیّت در سنت / ۴۹

۵۱	 خاتمیّت در سنت
۵۲	 حدیث منزلت
۵۴	 حدیث مبشرات
۵۶	 احادیث دیگر درباره خاتمیّت
۶۰	 خاتم رسل در شعر حضرت فاطمه زهراء علیها السلام
۶۱	 ختم رسالت از دیدگاه پیشوای پرهیزکاران علی بن ابی طالب علیه السلام
۶۳	 چهار شاهد از گفتار امیرالمؤمنین علی علیه السلام

فصل چهارم

خاتمیّت در ادبیات / ۶۷

۶۹	 خاتمیّت رسالت حضرت محمد صلی الله علیه و آله در شعر و ادب
۶۹	 مولوی و خاتمیّت
۷۰	 عطار و خاتمیّت

۷۱	 نظامی و خاتمیت
۷۲	 خاتمیت در شعر سعدی
۷۳	 خاتمیت و صاحب گلشن راز

فصل پنجم

تحقیق دربارهٔ آیه پنجم سوره سجده / ۷۵

۷۷	 کشف یک مغالطه
۷۹	 امر و تدبیر امور
۸۲	 معنای عروج
۸۸	 یک درس تبلیغی
۸۹	 مفاد آیات دیگر قرآن
۹۲	 روز، ماه و سال در قرآن

فصل ششم

استمرار فیض الهی بر جویندگان حق و پویندگان راه کمال / ۱۰۵

۱۰۷	 فیض در نظام هستی
۱۱۴	 اسرار ربّانی و لدّنی
۱۱۶	 استمرار فیض و بقای مبشرات
۱۲۲	 علم فراست
۱۲۳	 بیان یک مغالطه دیگر
۱۲۷	 صفات انبیاء
۱۲۸	 سخن ابن سینا
۱۳۵	 فهرست منابع
۱۳۹	 فهرست آیات

فهرست احادیث	۱۴۵
فهرست اشعار	۱۴۸
فهرست اعلام	۱۵۰

www.ketab.ir

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

انگیزه نگارش کتاب

خدای بخشاینده مهربان نعمت‌های بیشماری را برای انسان آفریده که داشتن دوست خوب، یکی از بزرگترین آنها است.

رفیق یکی از اسمای الهی است و به این معنی دوست حقیقی، فقط خداست.

اما در سطح روابط انسانی، همانطور که ریشه لغوی انسان^۱ اقتضا می‌کند، انس، الفت و محبت بین افراد انسان پیوند عمیقی را به وجود می‌آورد که از آن به «دوستی» تعبیر می‌کنیم. دوست خوب کسی است که رابطه دوستی با او باعث تکامل هر چه بیشتر شخص شود. خدای متّان به وجود یکی از این دوستان بر من مَتّ نهاده بود...

..... او اهل فضل و ادب و از عاشقان کتاب و کتابخانه بود و از سال‌ها پیش به اتریش مهاجرت کرده و در وین زندگی می‌کرد. وی به جهت عشق و محبت سرشاری که به فرهنگ ایرانی داشت، کتابخانه ارزنده‌ای در خانه مسکونی خود تأسیس کرده و از هر جا که مقدور بود، کتاب‌های ارزنده‌ای از مؤلفان ایرانی و غیرایرانی را در ارتباط با میهن عزیزش یعنی ایران در آن جا گرد آورده بود. به این سبب گاهی دوستان ارباب ادب و تاریخ ایران زمین را در آن کتابخانه ملاقات کرده، به یاد ایران به مطالعه و گفت و گو می‌پرداختند.

۱. انسان در اصل، انس بوده، الف و نون مزیدتان بدان ملحق شده، و این مأخوذ است از انس بالضم که به معنی

الفت گرفتن و ظاهر شدن است... لغت نامه دهخدا، ج ۳، ص ۳۵۴۹.

روزی، نامه‌ای از آن دوست عزیز دریافت کردم، او ضمن مطالب مختلفی که بیان کرده بود، نوشته بود:

«غرض اصلی از نوشتن این نامه آن است که از شما بخواهم نظر خودتان را درباره مطالبی که پیوست کرده‌ام اظهار فرمایید...»

پیوست نامه، برگه‌ای از یک کتاب درباره دین اسلام و آورنده‌اش، پیامبر خدا حضرت محمد بن عبدالله ﷺ بود. نویسنده آن مطلب، با ذکر دو آیه از قرآن کریم در صدد آن برآمده بود که اثبات کند: محمد ﷺ آخرین پیامبر آسمانی نیست، و عمر دین اسلام هزار سال بوده و مدت‌ها پیش به پایان آمده است.

در همان تاریخ، جواب مختصر و جامعی برای آن دوست نگاشته و فرستادم که تکثیر شد و به دست بعضی از ایرانیان مقیم وین رسید. با این حال از همان وقت منتظر بودم تا در فرصتی مناسب بتوانم پاسخ مشروح و مفصلی به آن بدهم؛ به این امید که اهل تحقیق را سودمند افتد، و در آینده به عنوان سند و منبع بررسی، مورد مراجعه و استناد نویسندگان و استفاده جویندگان حقیقت قرار گیرد.

پیش از ورود به بحث اصلی و ذکر آن دو آیه قرآنی، به حکم ضرورت، ناچارم مقدمه‌ای را به خوانندگان محترم تقدیم کنم:

نگارنده در این کتاب با شما خوانندگان به عنوان یک محقق و اسلام شناس سخن می‌گوید، نه به عنوان یک مسلمان؛ من مسلمانم، بر این عقیده زائیده شده و پس از رسیدن به سن تمیز و سپس بلوغ، عقیده‌ام بر اعتقاد اسلامی استوار گردیده، و بعد از آن با تحقیق و اجتهاد در اسلام و مبانی آن، اندیشه‌ام بر طبق آن راسخ و پابرجا شده است.

اما در نگارش این نوشتار تحت تأثیر اعتقادات دینی‌ام نبوده، مسأله مطرح شده را صرفاً به صورت علمی و اجتهادی، در قالب کاوشی آکادمیک، بررسی نموده و نتیجه را بر صاحبان نظر و ارباب خرد عرضه می‌نمایم.

امید است که مورد استفاده پژوهشگران واقع گردد.